

"SVINGET" - Lemvig Kommune

Erindringsformidling og aktivitetstilbud til mennesker med demens og deres pårørende

Pernille Hummelshøj Nørbye, projektleder på "Godt hverdagsliv", Lemvig Kommune

Demensvenligt miljø

Aktivitet

"Svinget" består af seks ombyggede ældreboliger, beliggende med nær tilknytning til kommunens bo- og dagtilbud til borgere med demens. Stedet er en slags tidslomme og medvirker til at understøtte hukkommelsen hos demensramte og giver mulighed for deltagelse i aktiviteter og hyggeligt samvær med pårørende og andre i gode og trygge rammer.

Målgruppen er borgere med demens og deres pårørende i Lemvig Kommune samt borgere med tilknytning til kommunens plejehjem eller dagcentre. En pædagog er ansat som aktivitetsmedarbejder og tovholder 25 timer pr. uge og står til rådighed med hjælp og vejledning i husene. Det pointeres, at "Svinget" ikke er et museum, men at husene må benyttes fuldt ud.

Husene stod færdige og blev indviet på festlig manér d. 3. maj 2019 under stor mediebevågenhed. TV Midt/Vest og DR Radio mødte op. Klip fra begivenheden er tilgængelig på nettet, se bagerst i artiklen.

I det følgende præsenteres husene.

Gæstehuset er et tilbud til pårørende, som kan booke overnatninger, så de kan være tæt på dem, der bor på plejehjemmet. Pårørende har eksempelvis mulighed for at fejre fødselsdag eller juleaften med den demensramte beboer. Det giver mulighed for, at de kan være sammen en hel weekend i det omfang, den demensramte kan håndtere det.

Frisør og Velvære består af en velfungerende frisørsalon med moderne faciliteter. Stedet har et touch af fortid, da udsmykningen består af gamle effekter, tørrehjelm m.v. Når borgere skal klippes eller have sat hår, giver det god mening, at aktiviteten udføres i frisørsalonen, hvor omgivelserne hjælper med at give en forståelse af, hvad der skal foregå. Velværerummet er indrettet med behandlerstol og

hyggeligt interiør med rig mulighed for fodbehandling, manicure og pedicure. På badeværelset er det muligt at få sig et bad i badekarret.

Caféen er indrettet med små caféborde, en lille sofagruppe, disk, klaver og hyggelig caféstemning. Rammerne kan benyttes til kaffe, hygge, fællessang, dans og meget mere. Hver anden fredag kl. 11 indbydes dagcenterbrugerne fra Lynghaven til dans i caféen. Lynghaven er Lemvig Kommunes dagcenter for borgere med demens. Alle, der bor i de omkringliggende boenheder, inviteres til at være med.

Erindringshus 1950'-60'erne giver anledning til et væld af minder. Her træder man ind i en anden tidsalder, hukommelsen bliver stimuleret, og der åbnes for spændende samtaler og gode oplevelser. Der er hentet inspiration fra Den Gamle By i Århus, og huset er indrettet med teaktræsmøbler og et væld af effekter, som er genkendelige fra 50'-60'erne. Der er blomstertapet på væggene, gamle cigardåser på hylderne og i køkkenet en gammel radio, som stadig fungerer. Køkkenet er nedtaget fra en gammel slægtsgård og efterfølgende tilrettet og opsat igen.

Besøg i huset giver ofte anledning til udtalelser som: *"Neej, sådan én havde vi også... Jeg kan huske..."*, hvorefter fortællingerne kommer. Man ser måske en ting, man fik i bryllupsgave eller noget tøj, man gik i for mange år siden. De ældre får en følelse af, at det her er noget, de har oplevet før og begynder at huske noget livshistorie, som har været gemt langt væk.

Soveværelset er indrettet med senge, som er en del kortere end dem, der bruges i dag. På sengen ligger et hvidt korset. Når korsettet tages frem, er der lige pludselig nogle af de ældre kvinder, der begynder at snakke, mens de får sig et lille grin over, at man i gamle dage snørede sig ind. Nogen kan huske, hvordan man virkelig skulle stramme dellerne godt ind, når man skulle have sådan et korset på. Det giver liv, grin og minder.

Et af kommunens dagcentre var på besøg en hel dag, og da det var tid til middagssøvn, blev pladserne fordelt. De ældre kunne bl.a. sove i campingvogn, på skibsbriks i 1970'erne huset eller i kort dobbeltseng 1950-60'erne huset. De to kvinder der blev tildelt dobbeltsengen konstaterede: *"Det er længe siden, vi har lagt i sådan én... Der gik længe inden vi sov, for vi lå jo og snakkede"*.

Erindringshus 1970'erne: Huset er indrettet med møbler og effekter, som er genkendelige fra 1970'erne. Køkkenlågerne er solgule, og køkkengulvet er blå. Mange af effekterne i køkkenet er orange og brune. Stuen er tapetseret med stormøn-

stret tapet, som mange vil kunne huske fra den tid. Møblerne er primært af syret eg, og en prismelysekrone hænger fra loftet over spisebordet. Morsdagsplatter pryder væggen over døren til det tilstødende teenageværelse, som er indrettet med skibsbriks, skrivebord og

stol, samt Grease-plakater og et tidstypisk orange spejl på væggen.

Demensramt kvinde med stort behov for én-til-én-kontakt, inviteres af og til på besøg i 1970'erne huset. Når hun kommer indenfor, står strygebrættet fremme og kvinden bedes om hjælp til strygetøjet, hvilket hun som regel siger ja til, da det er noget, hun godt kan lide. Når hun går i gang med at stryge, er det tydeligt, at det er noget, hun har gjort før. Hun kommenterer på, at stoffet er for tørt, og hun kommer med gode råd til, hvordan strygetøj skal håndteres. Der sluttet af med en ostemad og en kop kaffe, hvorefter kvinden følges tilbage til plejeboligen. Aktiviteten er med til at understøtte kvindens selvfølelse og identitet som husmor, da hun oplever, at hun kan bidrage med sin viden og det, hun kan. Strygetøjet giver anledning til en hyggelig stund for både borger og medarbejder.

Mandehørm er indrettet som værksted og barmiljø, hvor der fuldt ud er mulighed for mandehørm i praksis. Det er muligt at rode med en gammel plæneklipper, at arbejde med træ eller få sig et spil rummikub eller dart, mens musik fra fortiden flyder ud af de store højtalere. Huset er indrettet på mændenes præmisser, men alle er velkomne.

Udendørs: Pladsen udenfor husene er indrettet, så de passer til husenes funktion. Udenfor 1970'erne huset er havemøblernes hynder primært orange og storblomstrede, og en hængesofa giver mulighed for at få stimuleret sanserne. Uden for Mandehørm hænger der fiskenet og gamle landbrugsredskaber, og hammeren er klar ved træstammen, hvis der skal slås søm i. Ved indgangen til alle husene hænger et skilt, som indikerer temaet for det enkelte hus. Tæt på "Svinget" er der opsat en campingvogn. Fra forår til efterår er der opsat fortelt ved campingvognen, og det er muligt at tage på campingtur, grille udenfor og hygge sig i forteltet.

Samarbejde med frivillige: Under hele forløbet har der været et godt samarbejde med frivillige. Helt fra start fik vi afklaret, hvem der havde lyst til hvad,

Der er temaskilte ved indgange til alle husene.

så den rette person blev koblet med den rette opgave. Nogen meldte sig straks til indretning af erindringshusene, mens andre havde mere lyst til at stå for frisøren eller caféen. Nogle stillede sig til rådighed med bil og trailer - både i forhold til at hente effekter, men også til at køre affald væk, når der skulle brydes ned. Det har været et spændende, men også stort stykke arbejde at finde rekvisitter og indrette husene. Processen tog over et år, og nogle gange gik der træthed i den, som der kan gøre i alle ombygningsprojekter. På et tidspunkt mødte lederen op i sin fritid med en lufthammer, og brød en væg ned, for at få gang i processen, hvilket lykkedes.

I processen var det vigtigt at være tilgængelig for de frivillige, så de forholdsvis hurtigt kunne få afklaret om møbler og fundne effekter kunne bruges. Da vi var halvvejs i processen, blev resultaterne fejret med fællesspisning og pålægskagemand, hvorefter processen kunne fortsætte med de resterende huse. Fremadrettet deltager flere af de frivillige i aktiviteter i husene i tæt samarbejde med tovholderen på stedet.

Pædagogisk rod: Der arbejdes bevidst med pædagogisk rod, som stimulerer samtalen og deltagelse i aktiviteter, når man træder indenfor dørene.

"Pædagogisk rod" er et begreb, vi er blevet introduceret til af ergoterapeut og konsulent Mette Søndergaard. Det "pædagogiske rod" er en invitation til aktiviteter, hvor der lægges små spor ud, som giver besøgende lyst til at gå i gang med noget. Et koncept, der også arbejdes med på plejehjemmene og i dagcentre i Lemvig Kommune.

Samarbejde med Social- og Sundhedsskolen:

Social- og Sundhedsskolen i Holstebro/Herning har valgt, at social- og sundhedsassistenter og hjælpere fremadrettet skal på besøg i "Svinget" i Klinkby, for at få et indblik i mulighederne med erindringsarbejde og aktiviteter. Som sideeffekt giver besøgene Lemvig Kommune en unik mulighed for at komme i kontakt med potentiel fremtidig arbejdskraft til demensområdet og ældreområdet generelt. Både for unge mennesker og elever med en anden kulturel baggrund er

der mulighed for at spørge "hvad er det?". Der forventes besøg af 7-8 hold om året og besøget kombineres med undervisning i personcentreret omsorg.

Formidling og inddragelse af omverdenen: Der er oprettet en lukket Facebookgruppe, som hedder "Godt Hverdagsliv på Ældreområdet i Lemvig Kommune". Facebookgruppen bruges til fortælling af de gode historier fra Ældreområdet og har medvirket til at få talt ældreområdet op. Aktuelt har gruppen næsten 900 medlemmer, og det kan være medarbejdere, borgere, pårørende, frivillige og politikerne, som følger med på siden. Der ses en stolthed i fortællingerne fra de ansatte, og historierne er til gensidig inspiration. Der er delt en hel del historier fra "Svinget" i Facebookgruppen.

På alle plejehjem og dagcentre er der ansatte, som har speciel fokus på aktivitet. Fra 2016 til udgangen af 2019 har der været afsat én time pr. uge pr. beboer. Tiden halveres fra 2020, men der vil fortsat være ½ time pr. uge pr. beboer. Tiden kan bl.a. bruges til besøg i Svinget. Demenskoordinatorerne bidrager med at gøre tilbuddet kendt for hjemmeboende borgere med demens og deres pårørende.

"Svinget" - hvordan bruges stedet i dag? Det er gratis at bruge "Svinget", og det er muligt at booke husene via Ressourcer i Outlook. Tovholderen står til rådighed ved behov og medvirker til, at besøget bliver en god oplevelse for alle parter. Stedet besøges flittigt af kommunens plejehjem og dagcentre. Der arrangeres temadage i "Svinget" i samarbejde med frivillige. I december 2019 inviteres beboere fra plejehjem og dagcentre i Lemvig Kommune til "Jul i Svinget", hvor frivillige er vært med forskellige aktiviteter. I caféen synges julen ind, mens der serveres kaffe, klejner og gløgg. I 1950'erne huset fremstilles julepynt, og i 1970'erne bages småkager og testsmales. I Mandehørm laves dekorationer og bindes neg til fuglene. Det er muligt at tilmelde sig efter først til mølleprincippet.

Det er muligt at arrangere rundvisninger i "Svinget"

Adresse: "Svinget" ligger ved Klinkby Bo- og Dagcenter, på Klinkbyvænget 4 til 14, 7620 Lemvig.

Byggeproces: ca. 1½ år.

Indvielse: d. 3. maj 2019

Tovholder: Ellen Graarup Pedersen, Ellen.Graarup.Pedersen@lemvig.dk 6189 5396

Leder: Anne Marie Damsgaard, anne.marie.lyngs.damsgaard@lemvig.dk 5116 6755

[Klik her for at se medieomtale](#)